

Zasada kontradycyjności w piśmiennictwie i orzecznictwie sądowym rozumiana jest jako prawo prowadzenia procesu w formie sporu dwóch stron o przeciwstawnych interesach, „walczących” o korzystne dla siebie rozstrzygnięcie przed niezaangażowanym po którejś ze stron sporu oraz niezależnym organem procesowym. Innymi słowy, istota tej zasady sprowadza się do zagwarantowania stronom postępowania jednakowych możliwości obrony swoich interesów i praw poprzez zgłaszanie żądań i wniosków, przedstawianie twierdzeń i dowodów, a także korzystanie ze środków odwoławczych. Specyfika prawa kanonicznego ukazująca jego eklezjalne zakorzenienie oznacza, iż Kościół posiada prawo jako wspólnota wiary, nadziei i miłości, to teologiczne zakorzenienie prawa kanonicznego jest podstawowym elementem odróżniającym porządek prawny w Kościele od prawa państwowego. Badając zasady procesowe w prawie kanonicznym należy dlatego uwzględnić ich eklezjalny charakter.

Celem niniejszego projektu badawczego jest analiza zakresu obowiązywania zasady kontradycyjności w sądowych procesach kanonicznych. Odpowiedzi wymagać będzie nie tylko pytanie, w obrębie której z analizowanych procedur zasada ta jest realizowana w najszerszym zakresie, a w którym postępowaniu doznaje zasada kontradycyjności największych ograniczeń, ale przede wszystkim jakie są przyczyny takiego ukształtowania tej zasady w każdej z analizowanych procedur sądowych. Realizacja przedsięwzięcia badawczego pozwoli ustalić stan prawny dotyczący omawianych kwestii obowiązujący w prawie kanonicznym. Następnie przedstawiony zostanie wykaz newralgicznych problemów badanej materii w analizowanych procedurach oraz zaprezentowany optymalny zakres obowiązywania zasady kontradycyjności w prawie kanonicznym mający na celu usprawnienie kanonicznych procedur sądowych.

W ramach projektu przewidziano wieloaspektową analizę problematyki badawczej począwszy od zakresu obowiązywania zasady kontradycyjności w niektórych kanonicznych procesach specjalnych, przede wszystkim w procesach małżeńskich, poprzez prawne aspekty omawianej zasady w kanonicznym procesie karnym, skończywszy na możliwości zastosowania tej zasady w kanonicznym postępowaniu sporno-administracyjnym.

W kanonistyce nie tylko nie ma opracowań wyczerpująco analizujących problematykę zakresu obowiązywania zasady kontradycyjności w poszczególnych procedurach sądowych prawa kanonicznego, ale brak jest publikacji, która by w sposób holistyczny przedstawiała to zagadnienie. Brak jest również w tym zakresie badań aktowych, o które autor zamierza wzbogacić wcześniejsze analizy dogmatyczno-prawne.